

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre ————— 6 korona — fillér.
Félévre ————— 3 " —
Negyedévre ————— 1 " 50 "
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő
HÁTHORY ENDRE.
A lap kiadója:
A „PÁZMÁNY-SÁJTÓ.”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők. (Deák-tér 19. szám.)
Hirdetések jutányos árban vételnek fel.
Nyitott sora 40 fillér.
A lap megjelenik minden szerdán.

Keszler Ferencz dr.

Dr. Keszler Ferencz nagyprépost-praelatusban egyházunk egy kiváló főpappját, városunk egyik díszét, társadalmunk magasra kiemelkedő alkját s a keresztény humanismus egyik apostolát veszítettük el.

Nem jött váratlanul halála s mégis megrendülve állottunk ravatala körül. Szenvedését nézni is kín volt, de azért hittük, hogy a sorvasztó betegség felett győzedelmeskedni fog a vasból gyurt szervezet.

Birni óhajtottuk őt — s bár az orvosi tudomány egy szóval sem biztatott — reméltünk a remény ellenére. Nem voltunk képesek bele élni magunkat abba a gondolatkörbe, hogy azt az örökké derült, az egészség rózsáival ékített szelid arcot, ilyen hamar megdermeszthesse a halál fagyos lehelete s a fenkölt eszmékért dobogó szív ütését oly hamar megállithassa az enyészet jég keze.

Testantur lacrymae dolorem, ott koporsója mellett főpásztorunk szemében először fölesillanó s aztán ezer arcra végigfutó könnyük mutatták a fájdalmat . . . s a nyitott sir köré minden osztály és valláskülönbség nélkül roppant nagy számmal egybe gyűlt közönség tanuskodott a szeretetről. A hideg görök

eltakarhatják szemünk elől, de nem lelünk elől, a halál elszakíthatja körünkől, de nem szakíthatja el szívünkől.

A szeretet erősebb, mint a halál. Ha nem láthatjuk magunk előtt, mint élő minta képet, élni fog emléke közöttünk annak a tüneményeszerű embernek, ki átélt egy életet, anélkül, hogy egy ellensége volt volna, ki előkelő állásában is megmaradt egyszerű praetensiók nélküli embernek, ki gyorsan haladt előre szép pályáján, anélkül, hogy tört volna előre, akinek az egyházi és világi tudományokban: jogtan, történelem, paedagógia, matematika, aethnografiában stb. rengeteg ismerete volt, de sohasem csillogtatta, akinek rendkívüli emlékező tehetsége volt, de a szenvedett sérelmeket gyorsan elfeledte; aki 7 nyelven beszélt, de rosztat soha senkiről sem. Aki példás életet élt, de nem dobott követ mások gyarlóságaira. Aki mint pap megmaradt embernek, s mint ember megmaradt papnak. Aki a törvény parancsának föltétlenül engedelmességet s előljáróival szemben példás tiszteletet tanusított, enélkül, hogy az alatta állókkal fölényét valaha éreztette volna. Akinek választékos nyelvezete, kiváló szónoki tehetsége volt, de önmagát nem dicsérte soha. Aki megnyerő, lebilincselő modorával mindenki szeretetét kivívta, aki-

vel csak egyszer érintkezett, de e szeretetét soha sem akarta kamatoztatni a maga részére. A ki majdnem a tulságig figyelmes volt mindenki-vel: kicsiny és nagygyal szemben egyaránt, de a mások figyelmetlenségeit sohasem akarta észrevenni.

Aki mint gymnásiumi, képezdei, theologiai tanár magas színvonalon álló előadásában úgy közölte az ajkán csüngő ifjusággal a tudomány elvont igazságait is, hogy azok fejlesztették, erősítették a fogékony szivekben a vallásosság, a honszerlem és erkölcsösség érzelmeit. Aki mind püspöki titkár, prodirector, zárdai superior és püspöki helynök nagy lélek és ember-ismeretével, a körülményeket gyorsan mérlegelni tudó világos értelmével és kötelmeinek vas szorgalmu teljesítésével mindenki előtt imponált, de fölmerült ellentéteket sohasem iparkodott vas kézzel elnyomni, hanem tapintattal, gyöngédséggel elsimitani s másokat kötelmeik teljesítésért sohasem szigorral kényszerített, hanem atyai szeretettel vezetett.

Háza nyitva volt boldog és boldogtalan előtt, két kézzel osztogatta az alamizsnát a szegényeknek valláskülönbség nélkül, de sohasem nyilvánosan, páratlan vendégszeretettel fogadta vendégeit s jóízű humorával, élményeivel kellemesen tudta szórakoztatni s aki szerencsés

TÁRCZA.

A Rozsályon.

Nagybánya regényes vidékének egy újabb gyönyörű részletével ismerkedtem meg a napokban.

Délután 3¹/₂ órakor indultam három társammal a Rozsály felé. Szép derült idő kedvezett. A fernezelyi uton balról bükkerdő árnyékában haladtunk, a hegy oldalán harangvirágok és gyöszü virágok bölintgattak kék és sárga kelyheikkel; jobbról a Fernezely kristálytisza pataka szalad, néhol nagy sziklákba ütközve. Eljutottunk a kies Romána völgyébe. Változatos domborulatok, mind diluvialis képződmény. Szénát takartak a réteken, mi balzsamos illattal töltötte be a léget. Firizán egy szekeren több gyermeket láttam, az egyiknek oly gyönyörű arca volt, hogy Rafael azt választotta volna az angyal képéhez. 5 órakor Blidárpatakat balra hagyva, bekanyarodtuk a Feketepatak oldalára. Valóban feketének látszott a sűrű bükkfáknak árnyékában, mely minket is felüditett. A patak zuhogására és habjainak tánczó szök-

delésére a mi 10 literes bőrös kulacsoskánk is kedvet kapott folydogálni. Vagy talán örömkönnyekeket hullatott, hogy rég nem tartalmazott ily üdítő nedüt.

A feketepataki erdészlaknál könnyítetünk könyein, letelepedés után nagy áldomást tartva. S hogy ne érzékenyüljön el ismét drága kulacsunk, utitársam beállította a patakba. A hidegvíz-kúra segített a siráson. A bor mellett jól esett a 8° forrásvíz is. Felültünk a kocsira és folytattuk utunkat mindenütt bükkerdőkön keresztül. Gyakran találkoztunk szénát hordó szekerekkel. Egész Izvoráig til-tul széntől feketélt az ut, mely jó karban van tartva, de később nagyon meredek. A tavak kimélése miatt, de változatos kedvéért is le szállottunk a kocsiról és gyalog kapaszkodtunk a lejtőre. Melletünk vonulnak el sziklafalak, találkoznak hármas lépcsőzetes vizeséssel; néhol a földi eper piros bogyói kínálkoznak. Oldalról lezuhogó patak előtt sziklatömeg és letört bükk fatörzs, mintha utját akarnák állani. Ismét egy hatalmas vizesés, melyet háznagyságu szikla két ágra szakít. 7¹/₂ órakor jobbra maradt a Feketepatak. A kanyarulatnál OC^o-u vizett ittunk a csorgóból.

7³/₄ órakor elértük az Izvorát (930 m. a tenger felett). Ez néhány faházból és istálló-ból álló tanya. A kincstár tulajdona, de szivesen szolgál menedék helyül a kirándolóknak.

Az épület mellett különböző ujnyi nagyságu tömördek fenyőfácskáknak az iskolája. Az erdőben már vannak nagy számmal 30 éves fenyőfák, melyeket még Sz. A. ültetett. Most már a bükkfákra és nyírfákra ki van mondva az enyészet. Másnap láttam ezeket kérgöktől megfosztva; helyet kell engedniök az új nemzedékeknek a fentemlitett iskolából. Izvora (források) megfelel nevének mert sok patakuk van születéshelye. Északról kéklő kerettel vonják be az óriás panorámát a mármarosi bérecek. Sajátságos csillogása, izzása az égnek remek esti hangulatot fejez ki. Kissé tovább menve, disznóolat pillantottunk meg, kivilágítva. A disznópásztor tüzet rakott, hogy éjjelre meg ne fázzenek, nem pedig azért, mintha a disznók sötétben meg sem találnák szájukat. Udvarunkon a csurgó kellemes csörgedezése szinte álomba ringatja az embert.

Feküdjünk le, mert holnap jókor kell felkelni. Igen, ha tudnánk aludni. Eszembe jut a latin közmondás *superflua cautella non*

lehetett őt a maga otthoniasságában megismerni, még jobban becsülte, még jobban csodálta s még kevésbé tudja felejteni.

Finom aesthetikai érzeke, lan- kadhatatlan tudásvágya volt. — s a Gondviselés megadta azt a szép halált, hogy tudás vágya martyrjaként halhatott meg.

Szobájába benyitva többször lát- tam, a mint a rózsafüzéért tette le kezéből. — Az engesztelő sz. mise áldozat lelkiüdvéért épen a rózsafüzér hónapjának első napján tartatott. Hazánk Nagyasszonya a magyar egyház egyik főpapját, aki oly nagy tisztelő volt, juttasd Fiaid körébe, ahol feltalálja azt a világos- ságot, melyet szomjazott e földön.

Keszler élete.

Keszler Ferencz dr. Dombón született Máramaros megyében 1830. márczius 27-én. Gondos nevelésben részesült, minek természetes következménye, hogy hatalmasan kezdtek fejlődni a gyermek lelki tehetségei. Iskolai tanulmányait a legszebb sikerrel végezte, b. e. Hám János püspök 1846-ban felvette a papnövendékek sorába. Pappá szenteltetése után 1853-tól, több helyen mint segédlelkész működött, Sándorfaluban kezdte, Munkácson folytatta, és Beregszászban végezte. Aránylag rövid ideig volt egy helyen, mégis mindenütt megnyerte a közönség szeretetét a kellemes distingvált modoru, művelt és sokoldalú tudással ékeskedő fiatal pap. Püspöke 1854-ben a központba szölitotta be, a papnevelő intézethez tanulmányi felügyelőnek és a gymnásiumhoz tanárnak nevezte ki. A ritka szép tehetségekkel megáldott s magasabb kiképzetés után vágyó ifju 1859-ben a bécsi Augusztineumba küldetett, hol két évig gyűjtögette az ismereteket a theologiai tudományokból. Midőn 1861-ben hazatért, azonnal theologiai tanárnak alkalmaztatott. Csakhamar megnyerte e minőségben is főpásztora nagyrabecsülését, ki őt már a következő évben oldala mellé fogadta és szentszéki jegyzőnek nevezte ki. Alig mult el ismét egy esztendő, 1863-ban püspöki titkár lett, s 1868 tól kezdve a papnevelő in-

terzetben az egyháztörténelem és a kánonjog tanára. E szakadatlan és terhes elfoglaltatása gátolta, hogy hamarabb befejezhesse végleg tanulmányait, — a tudori diplomát csak 1873-ban nyerte el. Már a következő évben czimzetes kanonok s 1877-ben tényleges kanonok lett, a magas műveltségű és nagytudományu dr. Schlauch Lőrincz akkori szatmári püspök oldalkanonokja. Két év mulva, 1879-ben újabb kitüntetés érte, midőn Ő felsége a király erchy czimzetes apátnak nevezte ki. Az egyházmegyében rendkívüli sokoldalú tevékenységet fejtett ki, ugy is mint az irlgalmasnövéréknek több éven át superiorja ugy is mint seminariumi rektor, az utóbbi években pedig mint püspöki helynök jelentékeny részt vett az egyházmegye kormányzásában. Nagy érdemei kellő méltánylásban részesültek s eljutottak Ő szentsége trónjához is, ki őt 1893-ban pápai praelatusnak nevezte ki. Ez év tavaszán a székeskáptalan nagyprépostja lett, mely méltóságot csak alig pár hónapig viselhetette. Elragadta közönlünk a halál, elragadta a tettek mezejéről. Tisztelgőinek, kik nagypréposttá történt kinevezetése alkalmából üdvözölték, azt szokta volt mondani: „Ez csak figyelmeztetés, hogy most már én következem.” Ki hitte volna, hogy balsejtelme oly hamar teljesedni fog. Magas kora daczára szellemi rugékonyságának és testi erejének birtokában évtizedeket jósoltunk neki. S ime ma már ott nyugszik a rideg hant alatt. A mult hónapban a párisi világkiállítás megtekintésére ment. Fájdalom, ez az ut életébe került.

Testi erejében megtörve, a gyilkos kór által megtámadva érkezett haza. Aztán megkezdődött a halálküzdelem. De jobb arról nem is szólni! . . . Pénteken éjjel 12 óra tájban elbucszott a földi élettől. Habár mindenki várta, sőt bizonyosra vehette a bekövetkezendő szomorú valót, — a halálhir általános megdöbbenést keltett az egész városban. Szájáról szájra járt: Meghalt. Egy ilyen rendkívüli férfiu kimulása megrázza a lelket, — gondolkozóba ejt . . . Isten utai kifürkészhetetlenek, — meg kell nyugodnunk. A székeskáptalan és a család gyászjelentést adtak ki a megrendítő esapásról, melyek következőleg hangzanak: A szatmári székeskáptalan fájdalmas szivvel tudatja kartársá-

nak méltóságos és főtisztelendő dr. Keszler Ferencz pápai praelatusnak, a székeskáptalan nagyprépostjának, szent Miklósról nevezett erchy apátnak, általános püspöki helynöknek, a püspöki hittani intézet prodirektorának stb., élete 71., áldozópapságának 48 évében négyheti szenvedés és a szentségeknek ájtatos felvétele után f. hó 28-án történt elhunytát. Temetése folyó hó 30-án délután 1/24 orakor lesz, az engesztelő szent mise pedig október hó 1-én 9 orakor fog a székesegyházban az egek Urának bemutatatni. Alulirottak a sziv legmélyebb fájdalomával, de Isten szent akaratán megnyugvó lélekkel tudatják a legjobb testvér, sógor, nagybátyjuk, illetve rokonuknak méltóságos és főtisztelendő Dr. Keszler Ferencz pápai praelatusnak, a szatmári Székeskáptalan Nagyprépostjának, sz. Miklósról nevezett erchy apátnak, püspöki helynöknek stb. f. hó 28-án éjjeli 3/412 orakor, munkás élete 71., áldozópapságának 48. évében négyheti szenvedés és a Szentségeknek ájtatos felvétele után történt elhunytát. A megboldogultnak temetése folyó hó 30-án délután 1/24 orakor lesz, az engesztelő szentmise pedig október hó 1-én 9 orakor fog a székesegyházban az egek Urának bemutatatni. Özv. Faller Tivadarné szül. Keszler Borbála és unokái; Keszler János és neje, — testvérei. Keszler Józsefné szül. Dombrády Erzsébet, — sógornője. Keszler Anna, férj. Kassay Gyuláné, Keszler Etelka, férj. Nemes Árpádné, Keszler Teréz, férj. Szász Lajosné, Keszler Jolán férj. Kató Lajosné unoka hugai és családjai.

Temetése vasárnap délután történt az őszinte fájdalom megnyilatkozása mellett. A beszentelést a gyászháznál maga Ő méltósága a püspök ur végezte, ki rendkívül meg volt indulva. Az egyházmegye nagy vesztesége könyeket fakasztott mindenki szemébe, ki azt átérezni tudja. A sirnál Szabó Norbert kanonok végezte a szertartást, a papnövendékek megható gyászenekkel emelték fényét a szomorú végtisztességnek. Aztán kezdődött a sirások munkája! . . . Jobb arra nem is gondolni. Könyes szemekkel sietünk el a gyászos emlékü helyről, hogy ne halljuk a rögök kinos dübörgését, melyek a széplelkü főpapot elzárják előlünk az enyészet karjai közzé. Paptársai közül a vidékről

nocet = nem árt a felesleges elővigyázat. Nekünk megártott. Nagyon tüzeteltünk. Éjjel ugyan meg nem fagyunk, de csaknem megföttünk. Mindazon által négy óra előtt felkeltünk. Itt élveztük a nap gyönyörű felkeltét. Keletre a Guttin, tőle jobbra a Czibele s balra a Popiván kéklent. A csorgó vízében való mozdás és jó tehéntej bő élvezete után, 4 orakor itt a tövénél indultunk a Rozsáira.

Egy oláh erdőkerülő volt a vezetőnk. Először erdőben viit utunk. Egyszer csak medvebögés hallik. Erre még egy erősebb. Én csak hallottam, társaim látták is a hangyászmedvét. A história ez: a medvefiók megijedt mi tőlünk, az anya szintén tudtára adta, hogy meneküljön, mert ravaszul leleményes az ember. Azután térdig érő nagyon harmatos fűben gázoltunk. A réten til-tul nagy kövek, köztük egy óriás malomkő, egy nagy sziklatömb mellett juh-tanya. Már lehetett Máramarosba látni; a nagy erdei rétet, mit vezetőnk *Pojána lui Ștefan (István-rétek)* nevezett. Feltűnt a Feketepatak vize, azután még mélyebben kigyózott a Mára vize. 6 orakor elértük a Rozsály tetejét a mérnöki jelvényénél (1300 m. tenger szine

fölött.) Lejebb tehéncordával találkozunk, itt a piramis közelében lovak legelnek. Lent a völgyben jobbra Fernezely terül el, mélyen alattunk van rengeteg kéménye füstgomolyával, balra Kis-Bánya kandikál ki jól körülfárat völgyrejtekből. Távobbb délre Nagybánya madártávlati képe. Jól halljuk a villamos zuzó kéményének füttyölését. Keletre vonulva elértük a Kis-Bánya vizének forrásait, melyek közel a tetőhöz több helyen törnek ki a sziklából és zuhanva sietnek patakka egyesülni. Itt letelepedtünk. Kedvesen csiesergettek a madarak. Elöttünk egy torony emelkedik, négyoldalú oszlop, hét hatalmas téglalaku kő egymásra rakva. Itt meglehetősen szabályosan működött a természet. Oláh vezetőnk mindjárt kész volt a felelettel, hogy t. i. Pintye rakta azt. Valóban e vidéken tanyázott a híres rablóvezér és sokat tud róla a nép beszélni. Azon gyönyörű népballada szerint is, mely haláláról szól. Kisbányáról küldi be czimboráit Nagy- bányára pálinkáért, itt álmodja meg haláláról szóló jóslalmát. Ide közel van még egy, nem olyan tökéletes torony alak. Alattuk az erdővel borított hegyek tornyosuló hullámai, melyek távolabb némiképp elsimulni lát-

szanak. A déli láthatár közelében vagy husz, vízszintes irányban vonuló csik, mely a zöld különböző árnyalata által élesen határolva van és egészen az ég kék színébe átme- gy. Sokáig gyönyörködtem ezen varázsképben, helyesen mondva a valóságban, míg a ködfátyol azt szemeim elől el nem takarta.

Közelünkben sziklából kandikál ki szép fehér kelyhével a *kötör* (saxifraga). Őt kis sziromból áll a kehely, közel gyökeréhez tízenkét kövér levél veszi szárát körül. Bátor gyökere áttöri a sziklát, hol éltető táplálékot talál. Itt a gyakori szélvész és zivatar között boldogan éli le napjait. Boldog, kinek szivében az élet zivatarai között ily kedves virág rejteződik.

De válni kell e szép helytől. A tetőn, mely meglehetősen nagy fensik és közel a tetőhöz havasi eperbokrocskák terülnek el. Számos grupokat lát az ember, az utakat közöttük a zápor rohanó árjai hasították. Milyen jó szüretünk lett volna, de egyetlen fekete bogycskát sem találtam. Megvette a hideg ezt a havasi gyümölcsöt is. Egy oláh fátától hallottam, hogy maradt belőle a hegy tulsó oldalán.

Visszajövet egy téglalaku hatalmas

is számosan jelennek meg, hogy elkísérjék a szeretetreméltó férfit utolsó útjára. Ott láttuk Forgách, Frank és Müller főespereseket, Jordán apát-plébánost, Pemp, cz. kanonokot, Benkő, Kosztra és Govrik espereseket, Schubert és Mandics plébánosokat.

Ő szentsége a pápa áldását küldötte a haldokló Keszler Ferencz praelatusnak. A távirat erről mult hó 28-án este 9 órakor érkezett meg a bécsi nunciaturától s így hangzik: „Expeditam benedictionem pro Canonico Keszler Sanctissimus Pater libenter impertitur. Nuntius Taliani”. Magyarul: „A szent atya szívesen adja és küldi áldását Keszler kanonoknak.”

„Magyar Szó.”

Az ál-nagyemberek korát éljük.

A reklám, az extravagancia, a külső allűrök — ezek imponálnak a mi izlésvesztett publikumunknak.

Az egészséges ítélőképesség teljesen kiveszett a „t. olvasó”ból, ami különben épen nem esodálandó.

Utóvégre is a közönség hagyományosan alárendeli magát a vezetői befolyásnak. És ha ezek izlése romlott, a mételey törvényszerűleg átragad arra a közegre, mely velök szellemi érintkezésbe lép, irkafirkájukat olvasva: az olvasó közönségre.

S a tisztességes sajtó?

Tulajdonképen ennek volna feladata elverni a rosszat, gáncsolni a hibásat, megóvni a közönséget a mételeytől.

De mit tapasztalunk? A mi helyi lapjaink pl. (tisztelet a kivételeknek) melyeknek pedig mindenike talán joggal sorolja magát a tisztességes sajtó munkásai közé, vásári kajdászok módjára híreikben és hirdeteikben melegen ajánlják a „t. olvasó”nak a napi sajtónak egyik legszényenletesebb kinövését, a cinizmus és enerváltságnak, a humbugnak és ferdítéseknek, a gyanúsításoknak és erkölestelen insinúcióknak azt a meleg ágyát, mely magát „Magyar Szó”nak meri címezni, melynek minden sorában a hirhedt Bánffy orsmány rendszere szólal meg.

Szomorú jelenség, hogy művelt országban ilyen lap létezhetik.

kösziklát láttunk, melynek oldalán fa nőtt ki, ez azzal dicsekszik, hogy ő állította meg a rohanó sziklát. Nem hiszek neki. Azon piros bojtalaku virágok, melyeket korán reggel a réteken láttunk, most a napsugarai előtt megnyíltak és narancsszínben pompáztak. A nevek *narancsszínű holgyomár* (*hieracium aurantiacum*). Az árvácskának (viola tricolor) egy különös változatával is találkoztunk, kelyhe egészen hasonlít a márcziusi ibolyához. Még ittunk 5 C^o-u vizet az éjszaki lejtőn. 10 órakor beértünk az izvorai tanyára. 11 órakor Nagybánya felé hajtatunk. Izvorán alul még egy nagyon ritka jelenséget pillantottunk meg. A Feketepatakot több m.-nyi hosszúságban zöldpázsitos föld fedte be. Ez a ugynevezett *buvó patak*, a románok *ponornak* nevezik.

Délután 2 órakor érkezünk Nagybányára. Itt is ép akkor nagy melegek jártak. Azért volt nekünk is éjjel fűtött szobában oly melegünk. A mostani hőségben szinte kellemes elképzelni magunkat a vízforásoknál, sötét erdőkben, magas hegy tetején.

Lukácsi György.

Hiszen, ha még csak léteznék, az nem volna oly nagy baj!

De az már nagy hiba, hogy uralkodni akar, s tisztességes családok hajlékába belopózik.

Itél elevenek és holtak felett; sárral dobálja közéletünk nagyjait, s a hazafiság piedesztáljára emeli Bánffyt és érdektársait, kik valóságos csapásai voltak szegény hazánknak.

Szerkesztőinek s munkásainak feje s irányítója a szomorú hirhedségre jutott Bánffy. Nem lesz érdektelen itt röviden tekinteni a Magyar Szó zsurnálisztáinak jeles klikkjébe.

Jobbadán fiatal emberek, kik vezérket és egymást agyba-főbe dicsérik, aki pedig nem tart velük, azt agyonkövezik. Van köztük olyan is, ki faképnél hagyva az iskolát, egy kiadóhivatalban, mint czimzsalagíró kezdette karrierjét. Legtöbbje kávéházi bravourjai s ismerettségei révén jutott be a Bánffy-féle zsurnálisztá-karámba. Tehetségük nincsen, de van ügyességük. Kitűnő kávéházi pajtások, jól tudnak udvarolni, s kedvökbe járni a hatalmasoknak, naponta fujják az öndies sipját, esindadrata-bumozzák nap-nap után Bánffy érdemeit a publikum füleibe, és szidják azokat, kik velük nem tartanak. Különben, aki őket nem zsenirozza, az iránt előzékenyen leereszkedők. Esetleg vállveregetésben sem fukarkodnak. Uralkodásuk autodidaktikus, de nem a napoleoni értelemben, hanem inkább zulukáfer stilű. Emberfalásuk különben nem annyira veszedelmes, mint inkább undorító.

Nagyképűség, stréberség, pózörtség és raptus jellemzi őket; elvük az elvtelenség, és mérvük a durvaság, s legártatlanabb tulajdonságuk — a tudatlanság.

Minden sorukon kiri a vergődés; szánalom fog el, ha látjuk, mint küzdenek a gondolatokkal, melyek más agyvelőkben születtek.

Vért izzadva dolgoznak — ez az ő szorgalmuk; polypszivósággal tapadnak Bánffyhoz — ez az ő erejük.

Csuszva-mászva jutattak odáig, ahol vannak és voltaképen tudatában vannak kicsiny voltuknak — ez az ő öntudatuk, mely föllépésük va banque vakmerőségében nyilvánul.

Az ugynevezett főszerkesztő irodája nagyrészt faczér boltoslegényekből áll, valamire való író nem nyer ott alkalmazást. Igen, mert az íróknak eszményei vannak, tehát vannak elvei is, van becsületérzése s nem tud a revolverig sülyedni.

Rettenetes egy klikk ez! Itt intézik el, kit szabad, kit lehet s kit kell portálni, tömjénezni, és nagygyá tenni; itt határozzák el lehurrogását és megdobálását azoknak, kikben még nem halt ki a vallás és honszeretet s az eszmények kultusa. Itt gyanúsítják meg Apponyi grófot, Bartha Miklóst, Ugron Gábort, Horánszkyt s állami életünk többi nagyjait, önzetlen munkásait. Semmitől sem riad vissza ez a klikk: inszinuáció a jel-szava, Bánffy Dezső az égisze. Ezzel mentegőzik azon izléstelenség, takarózik azon tudatlanság, tollaszkodik azon durvaság, mely a „Magyar Szó” minden sorából kiárad. De ha csak a közélet tisztetreméltó bajnokait dobálná sárral! Oda köpte már a piszkos nyálát a női erkölcsök tiszta lapjára is!

És ez a klikk azt meri lapjának címeére nyomni, hogy „Magyar Szó”! Meddig tűri ezt a közvélemény! Tartalmának jobban megfelelne ez a cím: „Kanász szó,”

bár félő, hogy a kanászok, kiknek czifra káromkodásaihoz különben legközelebb jár a „Magyar Szó” stilusa, — tiltakoznának egy oly klikkel való közösség ellen, melytől az igazmondás távolabb van mint Apagyfalutól Krisztiánia, s melyben nem szorult meg a tisztesség érzetnek akkora paránya sem, amennyi visszatarthatta volna attól, hogy a női becsület szentségét sárral dobálja meg.

Óva intünk minden tisztességes családot, ne ugorják be a helyi lapok meggondolatlan ajánló hireinek, s tartsa távol szentélyétől a betűk mételeyét.

A magyar hírlapírók „Outhon”-körében már megtépett az indítvány arra, hogy a „Magyar Szó” szerkesztőjét onnan rövid uton kilebbentsék. Remélhetőleg ez indítványnak sikere lesz.

Mert a magyar közvélemény már ébredez, fölnyitja szemét. Bánffy rut és vészterhes rendszere fölött megkondult már a halálharang. Ideje, hogy az ébredező, egészséges közvélemény eltakarítsa annak a rendszernek ocsmány maradványát, a magát „Magyar Szó”-nak címező revolver ujságot.

—sz.

A szini idény kezdetén.

A legmagasabb rendű költői műfaj, a poezis betetőzése kétségtelenül: a *szinköltés*.

Lelkesítő eszmék, melyeket hétköznapi ruhában kimondani nem is illik; *elvek, irányok*, melyek hivatva vezérelni a kort; *jellemek*, mint visszatükrözései az örök embernek: ezek jelennek meg előttünk nem holt betűvel, nem élettelen ábrázolásban, hanem élő szóval, hullámzó *indulattal*, kifejező *cselekvéssel*. Vegyük hozzá a szinpad *illuzió* tényezőit, a staffageot, a diszleteket, a korhú, nemzeties öltözeteket, a természeti jelenségek utánzásait. Ime, ez vonz, ragad minket Thalia temploma felé. Nehezen megtakarított filléreinket oda áldozzuk, türelemmel leszögezve ülünk órák hosszat, hogy részünk legyen a *magasabb műveltségben*, haladjunk az *általános műveltséggel*, teljesítsük *hazafias kötelességünket* s kellemesen *szórakozzunk* is.

Honnan az mégis, hogy a keresztény valláserköles óvja hiveit a színházról s aggodással említi az életet jelző deszkákat?

Már Athanagoras, Tertullian, sz. Cyprian s több más egyházatyá kikelt a színház ellen s elítélte a *csábító érzékiséget*, a sivár *eszmehiányt*, mit az aranyborjú szolgálataig sülyedt művészet a szellemi fásultságban sinylő beteg társadalomnak nyújtott.

Aeschylus magasan vallásos költeményei, Sophoklesnek az emberi nagyság és szenvedésben ideális dicsfényvel övezett alakításai, Euripides pszichológiai problémái hamar feledve lőnek; már Nero idejében a statiszták tömege, a lovak száza, elefántok és más állatok pótolák egy Roseius művészetének hanyatlását.

Ez időtől fogva a színház mindinkább azon helylyé vált, hol egy, az Istennel s önmagában meghasonlott, kétségbeeső társadalom a sivár érzékiség mámorában kereste vigaszát.

Észak barbár népének kellett jönnie, hogy nemes ihletet, vért, lelket öntsön a szinművészetbe. A közműveltség fejlődése, az eszmék tisztulása megállapította a modern dráma gyönyörű elméletét, formulázta a cselekvő művészetet; nemzeti kulturánk nemcsak babérkoszorús drámai költeményeket ismer, de jeles magyar szinészetet is, tüneményeszerű tevékenységgel, vértanui buzgólkodással.

Sajnos azonban, sőt szényenletes, hogy a mai kozmopolita szellem ismét lealacsonyítja, sárba huzta Mnemosyne leányait. Ott vagyunk, ahol a caesarok korában. Egy frivol *keplé*, *szerpentintáncz*, *excentrikus zsidódarab* sokszor ismételtén megtölti a színházat s a pusztán *önfentartás szükségétől* ösztökölt direkt

tor kénytelen mellőzni a komoly, tisztességes, classicus (de nem látogatott) darabokat. A tartalmas dráma, a tragédia, a korfestő népszinmű, az erkölcsnemesítő vigjáték mindinkább leszorults frivol operettek, léha bohózatok uralkodnak a műsoron. A való és valószínűtlen confusioja vesztegeti az igazságérzetet; a jellemek sem a komolyság, sem a comieun, sem a caricatura mesgyéjén nem maradván meg következetesen, zavart idéznek elő az *izlésben*; az erkölcsi igazságszolgáltatás hiánya vagy furcsa felfogása demoralizálja a lelkiismeretet. „Az erkölcsi ideálok csekély tisztelete s az erkölcsi hiányok enyhe bírálata, a színpadon egymást támogatva és erősítve ellenállhatatlan erővel nyomul be az egyes ember lelkébe, a család szellemébe, a társadalom s nemzeti élet összes nyilvánulásaiba, úgy hogy bár az életet akarja nagyon hűen s leplezetlenül festeni, ép az életnek válik legnagyobb ellenségévé.“

Ez a baj, ezért áll az erkölcsi izlés *kétségkedve* azon templom ajtajában, mit az ő tiszteletére, az ő címe alatt építettek s honnan őt perfid módon kiűzték...

Az új színi idény kezdetén, végig gondolva ezeket aggalommal, de mégis reménykedve benyitjuk az ajtót s várakozással nézünk Thalia fölkeztjei, a szép számú új társaság felé.

Ha a *directort* nem pusztá pénzérdek, hanem nemesebb műizlés, erkölcsi szellem fogja ihletni úgy a darabok megválasztásában, mint a társulat szellemi vezetésében; ha a *színművészek* nem az egyéni tettség önkényét proklamálják a kritika legfőbb elvének s nem a közönség kevésbé izléses részének tapsait tartják döntő bírónak a siker kérdésében;

ha a *közönség* a művészet iránt érzett nemes lelkesedéssel pártolja a factorok buzgólkodását, megadván honorem cui honorem: akkor bizonyosan hálás szívvel, dus elismeréssel s a legjobb barátsággal válunk meg egymástól a *színi idény végén*.

Referens.

Hirek.

Személyi hir. Püspök ur ő méltósága folyó hó 1-én hétfőn a reggeligyors vonattal utazott el Rómába. Kíséretében vannak *Pemp Antal*, tb. kanonok, felsőbányai esperes plébános, *Szabó István*, püspöki irodaigazgató, Dr. *Erdélyi Károly*, házi orvosa, *Szöke Béla*, nagybányai h. lelkész és *Mondik Endre*, szatmári népiskolai tanító. Az állomáson megjelent a székeskáptalan s a helybeli papság számos tagja, hogy bucsut vegyen a főpásztortól. Isten áldása kísérje utjában.

A király neve napja. Holnap Ő felsége névnapja alkalmából a székesegyházban ünnepélyes szent mise lesz, mely a szokásos módon a hatóságok, hivatalos testületek, hadsereg és a kath. intézetek részvétele mellett fog megtartani.

Kitüntetések. Ő méltósága apüspök ur dr. *Kádár Ambrus* prépos-kanonokot püspöki helynöknek és általános ügyhallgatónak, *Szabó István* püspöki titkárt és szentszéki ülnököt titkári hivatalának megtartása mellett az egyházmegyei iroda igazgatójának és *Hámon Róbert* püspöki szertartót és szentszéki aljegyzőt eddigi hivatalainak megtartása mellett szentszéki jegyzőnek nevezte ki.

Mihály napja. *Hérmán Mihály* polgármestert, ki a dalegyesület elnöke, serenáddal tisztelték meg dalosaink szombaton este névnapja alkalmából. A fátylasmenet a ref. főgymn. elől indult s a Deáktéren át vonult a polgármester lakása elé, kit *Jaskovics Ferencz* alelnök tömör és talpraesett beszédben üdvözölt. A polgármester köszönetet mondott az óvatióért s megvendégelte a tiszteletére megjelent dalárokat.

Új tiszti ügyész. Felső-Bánya város képviselőtestülete *Nagy László* alispán elnöklete alatt tartott közgyűlésén dr. *Sereghy Béla* ottani ügyvédet és vármegyei tb. ügyészt választotta meg ügyészének.

Eljegyzés. *Szilágyi Lajos* vármegyei gyámpénztári könyvelő jegyet váltott *Kulin Sándor* jármi földbirtokos leányával, *Vilma kisasszonnyal*. — *Gellért Endre* Nagybánya város polgármestere a napokban jegyezte el *Ilosvay Endre* mátészalkai főszozolgabíró leányát, *Blanka kisasszoyt*.

Aranymise. Mult hó 25-én ünnepelte Ungváron *Dier Lajos* szentszéki ülnök, nyugtanár áldozárrá szenteltetésének 50 éves fordulóját. A róm. kath. templomhan, mely daczára a hétköznapi időnek, teljesen megtelt, Te Deumot, utána ünnepélyes szent misét mondott. Manuduktora *Hehelein Károly* prépost kanonok volt. Mise után megáldotta a jelen volt papságot, rokonságát és a hiveket. Az ungi kerület kath. papsága *Hehelein* kanonok vezetése alatt tisztelgett a jubilánsnál, a gör. kath. pepság szintén testületileg megjelent, és számosan a város notabilitásai közül. A Mária házi irg. nővérek iskolás gyermekeikkel díszes csokrot nyújtottak át a jubilánsnak. A szatmári kir. kath. főgymn. tanári kara táviratban üdvözölte az egykori kollégát. A jubiláns délben ebédet adott, melyen paptársai és rokonai voltak jelen. Számos felkészöntőben öltették a teljes szellemi és testi erőben levő férfit.

Vacsorát adott dr. *Chorin Ferencz* országyűlési képviselő a mult csütörtökön este a városi kioszkban választóinak. Száznál többen gyűltek össze a kortes lakomára, melyet egyébként már csak azon oknál fogva sem lehet tekintenünk, mert a képviselő politikai tartalmu beszédet mondott. Földtől éig magasztalta a liberálizmust, mely mindent megtesz a haza boldogságának munkálására, védi a jogokat és kiterjeszti, a polgárok erőszakos elnyomását soha sem tüzte ki czélul. Szólt a gazdasági válságról, melynek megoldását az ipar fejlesztésétől várja. Beszölt a vámközösségről, melyet nem lát valami idealistikus szinben a nemzeti jólét előmozdítására, de azért nem mert felette pálezát törni, hanem azt kívánja, hogy beható vizsgálat tárgyává tétessék, vajjon hárul-e ebből haszon a nemzetre vagy nem. Hát ez igen tág mező, melyen el lehet még botorkálni egy századig is. Egészében véve *Chorin* beszédje a liberálizmus és a jelen kormány magasztálására volt szánva, melyet eo ipso, mert minden jónak örök kutforrása, a polgároknak támogatni kell. Jeladás volt ez a küszöbön levő választásokra és lekenyerezése a korteseknek, hogy majd annak idején annál nagyobb erővel és kedvvel támogassák.

Pénztárvizsgálatot tartott *Hérmán Mihály* polgármester a mult szombaton *Vajay* tiszti főügyész, *Novák* főszámvevő, *Raáb* közgyám, *Vári* jegyző, *Frankó* és *Bölönyi* bizottsági tagok közbejöttével. A bizottság mintaszerű rendben találta az ügykezelést. Pénztári tiszviselőinknél nem is vagyunk az ellenkezőhöz szokva.

Óvodások vizsgálata. A batizi községi óvodában szept. 30-án volt megtartva a vizsgálat. *Fényes Elek* földbirt. bizotts. elnök s a nagy számmal megjelent szülők és érdeklődők előtt. Az eredmény, tekintve a rövid két és félhavi időt (jul 16-tól) valóban meglepő volt. Az előadott versek, párbeszéddek, értelmes feleletek és a bemutatott játékok igen kellemes szórakozásban részesítették a jelen-

voltakat. A szép eredményért az előjáróság és szülők nevében *Fényes Elek* bizottsági elnök fejezte ki elismerését özv. *Bodon István* né övönőnek, ki buzgó és lelkiismeretes kötelesség teljesítése, a kisdedekkel való tapintatos bánásmódja által azt valóban megérdemelte.

Önkéntesek vizsgálata. A kassai III. honvéd kerület egy éves önkéntesi iskola növendékei szept. 28-29-én vizsgáztak le. A vizsgáló bizottság elnöke *Vukovits János* városunk dandár-parancsnoka volt. Vizsgára becsátatott 42 önkéntes, és pedig jó eredménnyel 38, nem kielégítően vizsgázott 4. Városunkból 4-en vettek részt a tanfolyamon: *Pázkán Sándor*, *Kelemen Béla*, *Jörös Endre* és *Szabó Gábor*, kik valamenyien sikeresen végeztek.

Rendes közgyűlést tart e hó 11-én délelőtt 11 órakor a vármegye törvényhatósági bizottsága, melynek egyik tárgyát az egy százalékos közművelődési pótdadó kivetése fogja képezni. Az állandó választmány e hó 10-én d. e. 9 órakor tart ülést.

Interpellatio a polgármesterhez. Van-e tudomása a polgármester urnak arról, hogy *Báthory* utcában a villanyvilágítás 600 forint költséggel vezetettetett be s ennek daczára kétezer forint van ezen a czimen a város terhére írva? .. Közöltük ezt a felhívást azért, mert a lakosság közt ez a meggyőződés van elterjedve. Közöltük azért, hogy az illetékes köröknek alkalmat adjunk a közönség megnyugtatására, ha nem volna igaz ez az állítás, mely ma már az egész városban közszájon forog és hogy ne legyen az ügykezelés a polgárság előtt megbélyegezve, ha nem méltó reá.

Első miséjét tartja a jövő vasárnap *Vállajon Antal* Miklós áldozár. Manuduktora *Matlaskovszky* plébános lesz, az ünnepi beszédet dr. *Fechtel János* főgymn. tanár fogja tartani.

Kegyves alapítványok. Az elmúlt héten a a következő alapítványok érkeztek az egyházmegyei hivatalhoz: *Jaczik András* és özv. *Révész Andrásné*, pálóczi lakosok sz. mise-alapítványa 80 korona; *Reszler Viktoria* kraszna-béltéki lakos keresztalapítványa: 50 kor. *Bicsi Mária*, kraszna-béltéki lakos sz. mise alapítványa; 80 korona; özvegy *Janó Anna* örökösének, komoróczy lakosoknak sz. mise alapítványa 90 korona.

A budapesti mensa académián városunk által tett alapítványi díjat ez évben *Pázkán Mihály* 4-ed éves mérnök-jelölt nyerte el.

Szüreti mulatságot rendez a nagykarolyi kath. legényegyesület e hó 7-én, a jövő vasárnap. A tréfás mulatság részletei a következők: 1. A csösznök és a csöszök felvonulása az egyesület helyiségéből énekekkel és zeneszóval délután 5 órakor. 2. A szüretelési törvények kihirdetése dobszó utján a nótárius által. — 3. Szüretelés azaz — szőlőlopás (lopni ugyan nem szabad, de ahol nem látják, ott lehet és tanácsos is). 4. A csöszök és csösznök tánca. 5. Általános táncz a meddig csak izlik. 6. Nemzetközi világposta. (Azck között, kik a legtöbb levelet kapják, két meglepő értékes tárgy fog kisorsoltatni.) 7. A szüreti koszoru kisorsolása. 8. Egy allegorikus némaképlet. Hegyibíróság: A kántorjánosi hegyen bíró: *Kerekes Ödön*; esküdtek: *Kinczler Frigyes*, *Luczay János*. A nyulháti hegyen bíró: *Friedl János*; esküdtek: *Jobbágy Gyula*, *Sándor György*. Pénztárnok: *Irsik Ferencz*. Ellenőrök: *Marián Ferencz*, *Zicher János*. — A hegyközség nótáriusa: *Kolozsváry Mik-*

lós. A falu dobosa: Spilka Ignác. Jegyellenőr: Gáspár József. Koszorus lányok: Nagy Juliska. Kugler Mariska. Csőszleányok: Buchmann Erzsike, Czili Veronka, Fáff Emma, Kricsfalusy Teréz, Matesz Mariska, Pink Anna, Pink Mariska, Rácz Fáni, Rencz Ilona, Samrák E. Csőzsök: Berey Lajos, Blum János, Czipszer Jenő, Heletya István, Hevele Ferencz, Litteczky Lajos, Papp László, Tempfli János, Turzuj Mihály, Vank János. Rendőrök: Tischler János, Hermann Ferencz. A világposta postamestere: Győrffy József. A nemzetközi világposta titoktartó hivatalnokai: Tátorján Mariska, a levélgárdás főnöke. Villámgyorsaságú levélhordozók: Papp Mariska, Mécz Mariska, Bollemann Mariska,

Óvoda vizsgálata. Az alsóhomoródi községi óvodában a vizsgálat *Einholtz* József plébános mintelnök, a szülők és nagy számú közönség előtt mult hó 30-án a gyönyörűen feldisített óvoda termében lett megtartva. A sváb ajku gyermekek a tanultakat oly szép tiszta meggyarassággal adták elő, hogy a jelen voltakat a gyermekek helyes magyar kiejtése, értelmes, bátor feleletei, és gyönyörű kézimunkáik, ugymint: gyufa,-kefe,-levél és óratartók valóban bámulatba ejtették és igen kedves szórakozást nyújtottak az egybegyűlteknél. Elnöklő plébános a község, szülők vendégek nevében meghatottan mondott köszönetet *Szűcs* Anna óvónőnek a nagyon szép eredményért és fár dozásáért, ki valóban türelmet, időt sem kimélve minden percét igyekezett a legjobban felhasználni az óvoda-ügy felvirágoztatására.

Lóverseny. A Szatmármegyei Gazdasági Egyesület szokásos évi lóversenyét vasárnap délután rendezte a hidontuli Lókert-majornban. Az egyesület által rendezni szokott versenyek iránt hova-tovább nagyobb a vármegye és város közönségének érdeklődése. Ilyen nagy volt az érdeklődés a mostani verseny iránt is, melyre az ország különböző vidékéről jelentkeztek urlovasok, oly szép számmal, minő eddig kevés versenyen volt. Az idő rendkívül kedvezett a futtatásnak. Derült, kék égről szórta alá a nap fénysugarait a nagy néző közönségre, melynek sorában a vármegye sok szép urasszonya és leánya volt jelen. A ragyogó toilettek méltán keltették fel az erősebb nem érdeklődését. A kivonulás a versenytérre 1/21 órakor vette kezdetét s a toporzékoló paripáknak, melyek négyesével, ötsősével voltak a hintók elé fogva, sok néző közönsége volt. A városbelieket a kis viczinális szállította rövid időközökben a versenytérre, hol a szünetek alatt a honvéd-zenekar hangjai szórakoztatták a publikumot. A verseny a lapunkban már közölt program szerint d. u. 2 órakor vette kezdetét s délután öt órakor ért véget. A versenytéren felállított totalizátornek is megvolt a maga közönsége. A verseny eredménye a következő volt: Elnök: Domahidy Sándor. Igazgatóság: Domahidy István, Hermann Mihály, Kende Zsigmond, Ludmann Gyula, Magyar Elek, Nagy László. Intézők: dr. Bősörményi Emil, Kovásznay Zsigmond. Biróság: Szerdahelyi Ágoston, Svaiczzer Gábor, ber. Kovács Jenő. Pályafelügyelő: Pethő György. Indító: Kovásznay Zsigmond. Titkár és tot. felelős: Poszvék Nándor. *I. Mezőgazdák versenye.* Első díj 120 kor. második 60 kor. harmadik 20 korona. Táv. 1600 m. Első lett Darabán Simon (Udvari), második: Barazsu József (Udvari), harmadik: Laki Lajos (Szatmár). *II. Idegenek versenye.* 800 korona a győztesnek; második a tétek össze-

gét nyeri; harmadik tétét menti. Táv. 2000 m. Gróf. Merveldt százados „Mogorvája“ (lov. Csizsár J.) első, Borboly György „Finom-“ja (lov. Gömör V.) második, Schvent J. őrnagy „Springinsfeld-“je (lov. Ujfalussy L.) harmadik. Tot: 5: 20. *III. Hölgyek díja.* Első díj 400 korona; 2-dik díj 100 kor. tiszteletdíj. Táv. 1600 m. Szerdahelyi Ágoston „Bellá-“ja (lov. Szemere K. százados) első, Luby Béla „Pompás-“sa (lov. Ujfalussy Lajos) második. Tot. 5: 10. *IV. Tenyész verseny.* Díját a m. kir. földművelésügyi miniszter adta. Ebből 800 kor. az elsőnek, 200 kor. a másodiknak. Táv. 4000 méter. Reök Gyula „Csinos-“sa (lov. Reök J. főhadnagy) első, br. Vécsey József „Vihar-“ja (lov. Nagy Aladár főhadnagy) második. Tot. 5: 10. *V. Akadály verseny.* Díj: 500 kor. az Urlovasok szövetkezetétől; 300 kor. a Magyar Lovaregylettől; összesen 800 kor. az elsőnek, 2-dik ló a tétek összegé: nyeri, harmadik ló a tétét menti. Távolság: 4000 m. Gróf. Merveldt M. százados „Fritzi-“je (lov. Markovics J. hadnagy) első, Liptay Béla „Vadász-“sa (lov. Szemere K. százados) második, Csizsár István főhadnagy „Légúj-“sa (lov. a tulajdonos) harmadik. Tot. 5: 15. A verseny után, mely minden szerencsétlenség nélkül folyt le, a vármegye birtokos urai a város utcáin kocsikozót rendeztek. Este a Kosuth-kerti kioszkban fényes bál volt, mely a reggeli órákig tartotta együtt a jelenlevőket;

A Magántisztviselők Országos Nyugdíj-egyesülete egy, városunkban megalakítandó helyi választmány, illetve bizottság érdekében összejövettel megtartását tervezi, amelyre az itteni összes magántisztviselőket és kereskedelmi alkalmazottakat meg fogja hívni. Az összejövettel helye és időpontja lapunk utján fog közzététetni — esetleg külön szétküldendő meghívók által, ha ugyanis a központi igazgatósághoz (Budapest VII. ker. Kerepesi út 78. szám alatti) intézendő bejelentések a részvételre kellő számban idejekorán érkeznek be. Mi örömmel üdvözöljük a Magántisztviselők Országos Nyugdíj-egyesülete vezetőinek (Elnök Lukács Béla v. b. t. t., orsz. képviselő, alelnökök: kisjókai Ágoston József, kir. tanácsos, orsz. képviselő és Weisz Berthold orsz. képviselő) ama komoly törekvését, hogy az ország minden nagyobb városában helyi választmányokat szándékozik létesíteni és kívánatos, hogy az érdekeltek a részvételre mielőbb és minél nagyobb számban jelenkezzenek. Az egyesület egyáltalában folyton fejlődő tevékenységet fejt ki és ennek köszönheti azt az általános érdeklődést, amely minden oldalról feléje irányul. Nemesak a főváros, hanem az országnak minden jelentékenyebb városa szép számmal szolgáltatja a tagokat és ennek tudható be, hogy az egyesületnek nemesak tőkéje, hanem tartalékalapjai is jelentékenyen gyarapodnak úgy, hogy már az egyesület vagyona, amely egy nagy bérpalotába és értékpapirokba van befektetve, jóval felühaladja az egy milliót. Szükségesnek tartjuk még megjegyezni, hogy az egyesületnek nemesak minden magántisztviselő, hanem egyáltalában minden kereskedelmi alkalmazott fagja lehet.

A borhamisítás ellen. Darányi Ignác földművelési miniszter rendeletet intézett az alispánokhoz és a városi polgármesterekhez a melyben a közeli szüretre való tekintettel felhívja őket, hogy a szőlőgazdákat figyelmeztessék a boriörvényre és az ennek végrehajtása tárgyában a kereskedelemügyi, belügyi és pénzügyi miniszterrel egyetértőleg kiadott rendeletre, melynek értelmében a mustba, vagy a borba, ugyszintén a már kész kiejert törkölyborba vizet keverni,

bármely csekély mennyiségben is föltétlenül tilos, még akkor is, ha ezt maga a vevő kíváná. Továbbá tilos a természetes bornak a törkölyborral vagy gyümölcsborral való összekeverése (összeházasítása) is, A víz használata csak a törkölybor készítésénél van megengedve, de ott is csak az idézett végrehajtási rendeletben körülírt megszorítással. Egyszersmind, mondja a miniszter rendelete, figyelmeztetni kell az érdekelteket arra is, hogy az, a ki a fent tiltott módon készített, vagy kezelt borforgalomba hozza, vagy eladja, az az 1893-ik XXIII. törvényezikk értelmében 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik, a ki pedig a bort maga vizezi, vagy más tiltott anyagokkal kezeli, vagy a természetes bort törkölyborral vagy gyümölcsborral összekeveri, az, mint mesterséges bor készítője, 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel és ezenfelül még hét hónapig terjedhető elzárással büntetettik és ezenkívül az illetőktől a tiltott módon kezelt borok még el is kobozandók.

Tenyész-kanca díjazás. A Szatmármegyei Gazdasági Egyesület évenként rendezni szokott tenyész kanca díjazását f. hó 25-én kedden d. e. 10 órakor tartotta meg. A díjak és kitüntetések száma nagy érdeklődést idézett elő, úgy, hogy vármegyénk lóanyagát oly vidékről is alkalmunk nyílt megbírálni, amely eddig díjazásainkon nem jelentkezett. Felvezetve lett kis gazdák részéről 14, nagyobb birtokosok részéről 4 csikókanca, 5 db. 3 éves, 6 db. 2 éves és 3 db. 1 éves kanca csikó. A bíráló bizottság a következőkből alakult: Domahidy Sándor biz. elnök, Csaba Adorján, Kovásznay Zsigmond százados, Svaiczzer Gábor és Szerdahelyi Ágoston biz. tagok Kovács Bálint állatorvos és Poszvék Nándor titkár. A díjak és kitüntetések a következőknek lettek odaitélve. 1. Madarassy István matolcsi kiscgazdának 8 éves pej csikós kancája után 80 kor. pénzdíj, elismerő oklevél s azonkívül a díjazott állat le lett fényképeztetve 2. Grosz József krasznabélteki lakos kiscgazdának csikós kanca után 60 korona pénzdíj és elismerő oklevél. 3. Nagy Gábor cégénydányádi kis gazdának csikós kanca után 40 korona pénzdíj és elismerő oklevél. 4. Enyedi Antal szárazberki kiscgazdának csikós kanca után 20 koronn pénzdíj. 5. Özv. Galgóczy Jenőné szül. Kölesey Hella őnagyságának csikós kanca után első arany oklevél. A 6 ik és 7-ik díjban kitűzött oklevelek nem adattak ki. 8. Heidelbacher István krasznabélteki gazdának 2 éves csikója után arany oklevél s ez is le lett fényképeztetve 9. Hermann Lajos kr.-bélteki gazdának 2 éves csikója után arany oklevél. 10. Szombathy Ödön urnak 1 éves csikója után arany oklevél. 11. Hermann Lajos kr.-bélteki gazdának 3 éves csikója után elismerő oklevél. 12 ik díjban kitűzött oklevelet a bizottság nem ítélte meg. A pénzdíjak a helyszínen ki lettek osztva, az okleveleket pedig a bizottság minden tagja aláírta.

A perzsa sah Budapesten. Mint jó hívő muzulmánok a perzsák szeszes italokat nem isznak s így az udvari ebéden a perzsa sah és kísérete csak „Kistály“ Szentlukácsfürdői hegyiforrás ásványvizet ittak. Ez azonban igen jól ízlett nekik és a diszes Hungária szállóban, a hol budapesti tartozkodásuk alatt laktak, sem kívántak más vizet mint a melyet az udvari ebéden megismertek. A Hungária szálloda igazgatóját Burger urat, Emine Sultanc Sadrazam nagyvezér megbizta, hogy a Szt. Lukácsfürdő s kútvállalatnál egy nagyobb küldemény Kristály ásványvizet rendeljen.

Színház.

Szalkay Lajos jól szervezett társulata a múlt szombaton, szept. 29 én tartotta első, bemutató előadását. A „Kis szökevény“ került színre az operette-személyzet fellépésével. Az előadókra első fellépésükből ítélve kedvező ítéletet mondhatunk. Szalóczy (a kis szökevény) igen élénk temperamentumu, ügyes és kedves művész, amellyel bámulatos könynyedséggel tánczol. — Közönségünk szeretni fogja őt. Pálfi M. és ismerősünk, Szegedi Zelma otthonosan, ügyesen és jókedvvel játszottak; Szalkay mindig vidám, elmés, kitűnő buffó, tuzások nélkül; Hetényi tehetséges fiatal komikus, ki előreláthatóan sok derült percet fog nekünk szerezni; Keményt csak játékaért dicsérhetjük meg, baritonjáról még nem szólhatunk, ez estén nem volt alkalma hangját érvényesíteni. A kar összhangzó és sima énekével járult az előadás sikeréhez. Csaknem egészen telt ház tapsolt a sikerült jeleneteknek.

Másnap, vasárnap, félház előtt megismételték a darabot.

Hétfőn, okt. 1-én a drámai személyzet bemutatójával Dóczy L. üde poézist lőhelő, szép gondolatokkal és elmés ötletekkel telt, gyönyörű nyelvezettel megírt történeti vígjátéka: az „Utolsó szerelem“ került színre. Sok várakozással néztünk az előadás elé és most csak jót mondhatunk róla. Holéczy Ilona gyönyörű alakjával, zengzetes, majd lágy és olvadékony szavalaival s nagy tehetségre valló játékával teljesen megnyerte a közönség tetszését s azt a reményt keltette bennünk, hogy az ő művészete ismét közönséget fog teremteni a drámai előadásoknak, a melyek sajnos! a közelmúltban megrontott izlésű közönségünk részéről nagyon mostoha sorsban részesültek.

Tetszést arattak Markovics Margit és Gööz Aranka is, amaz érzelmes játékával, ez mesterkéletlen jókedvével és élénkségével. Méltó partnerük volt Kalmár Gyula, kinek daliás alakja, kellemes organuma s mindig nemes — minden alpáthosztól ment játéka nagy népszerűséget biztosít. Elismerés illeti Molnár Gyulát biztos fellépéseért, Szepessyt és Krémert. Pálfi és Hetényi ma is igazolták felőlők alkotott kedvező véleményünket. A többi szereplők is mind nagy gondnal és igyekezettel működtek közre. A nézőtérben kevesen voltak; sajnálhatják, akik nem jöttek. A direktort és társulatát örömmel üdvözljük!

Termény árak.

Termény métermázsánként	Szatmáron			
	frt	kr	frt	kr
Tiszta buza	6	60	6	80
Kétszeres	5	50	6	—
Rozs	5	60	5	10
Arpa	4	50	4	80
Zab	4	10	4	20
Tengeri	5	60	5	80
Kása	11	—	—	—
Fehér paszuly	5	—	5	40
Tarka „	4	50	—	—
Szilva	18	—	—	—
„ füstölt	—	—	—	—
Repeze	11	—	—	—
Krumpli zsákja	1	10	1	20
Szalonna	—	—	—	—

Czukorka chokolád deszertek és Kugler (Gerbeaud) czukorkák dús választékban.

SZENTPÉTERY I.

FÜSZER-, CSEMEGE-, BOR, ÉS KÜLÖNLEGESSÉGEK ÜZLETE
DEÁK-TÉR (26. sz.) PLÉBÁNIAI-PALOTA.

Van szerencsém a nagyjérdemű közönség szives tudomására hoznom, hogy Szatmáron Deák-tér 26. szám alatt a plébániai-palota épületében, **SZENTPÉTERY GÉZA** czége alatt **10 évig főnnálló**

fűszer-, csemege-, bor-

és különlegességi üzletet tovább folytatom, és azt egészen újonnan a mai kor igényeinek legmegfelelőbbben rendeztem be.

Ugy fűszer, mint a csemege-, bor-, pezsgők- és egyéb különlegességeimet a legjobb és a legelső forrásokból szereztembe; s így tehát azon kellemes helyzetben vagyok, hogy tisztelt vevőimnek a legmeszszebbren menő kívánalmainak megfelelhettek.

Becses pártfogását kérve vagyok

kiváló tisztelettel:

SZENTPÉTERY I.

Naponta frissen főt prágai sonkák, hideg felvágottak és csemege sajtok.

Saját készítésű fehérműek az ezredéves országos

PÁSKUJ IMRE

hazai iparcsarnokába
megjöttek

az őszi és téli idényre

a legdivatosabb

NŐIRUHA KELEMÉK

és a legjobb minőségű tiszta gyabjuból készült

hazai gyapjuszövetek és posztók

férfi öltönyök és felsőkre, melyekből nagy választék van; ugyszinté **szepességi len vásznak**, damaszt asztalneműek, pamut siffonok és vásznak állandóan raktáron tartatnak; a saját készítésű **női- és férfi fehérműek** szintén készletben vannak s azokból a legszébb **menyasszonyi kelengyék** a legrövidebb idő alatt készíttetnek.

Téli harisnyák, alsó ruhák, keztyűk, sapkák, muffok, gallérok, kalapok, **szőnyekek**, **függönyök**, **ágyterítők**, **paplanok**, **pokréczok**, **madréczok** nagy választékban vannak.

Torna ingek nagy választékban.

Bicikli ingek, harisnyák, sapkák

Vidékre árjegyzékek és minták bérmentve.

fejlesztéseért milleniumi éremmel lettek kitüntetve!

Ez évben tartott kiállításon elismerő oklevelet nyert.

kiállításon, jelesmunka, versenyképesség és új iparág

„Stearoptinum“

(Olaj-sebtapasz)

Bámulatos gyorsan gyógyító olaj-sebtapasz, a mely egyetlen a maga nemében s egy régi család titka.

Budapesten a katonaságnál orvosilag rendelve.

biztosan gyógyítja s a fájdalmat rögtön csillapítja bármily sebeknél: vágás, zúzódás, égés, fagyás, mindenféle kelevény, a női emlők gyuladása és gyülése, a titkos betegségek, kiütések stb.

Egy adag ára használati utasítással együtt 2 korona.

A hatásáért kezességet vállal, a mi, ha elmaradna, — a pénzt visszaszolgáltatja a „Stearoptinum“ laboratoriuma.

A pénz beküldésével vagy utánvét-el megrendelhető a „Stearoptinum“ laboratoriumában:

Budapest, VII. kerület, Mexikói-ut 88. II. 25.

A főtőzsdében vásárolt 92104. számú sorsjegy 5000 koronát, 71141. számú sorsjegy is 2000 koronát nyert.

Igyekezettünk oda irányul, ugy a nagy, mint kisebb nyereményeket legpontosabban kifizetni.

Ajánljuk az osztálysorsjegyek nálunk való minél tömegesebb beszerzését, mert ugy nagy, mint számos kisebb nyereménnyel lettek már gyakran számaink kihuzva. A n. é. közönség tehát aránylag esékély közelebb nyeresi esélyeket étheti el. Az osztálysorsjátékra vonatkozó bármilyen felvilágosítással készséggel szolgál a

M. Kir. Főtőzsde

Osztálysorsjegy főelárusítás. Kereskedelmi Bank palota.

Az összes 50,000 nyeremény **JEGYZÉKE.**
A legnagyobb nyeremény legszerencésebb esetben: **1.000,000 korona.**
A nyeremények részletes beosztása a következő:

Kiszámban	Korona
1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 " "	200000
2 " "	100000
1 " "	90000
1 " "	80000
1 " "	70000
1 " "	60000
2 " "	40000
1 " "	30000
1 " "	25000
2 " "	20000
3 " "	15000
6 " "	10000
6 " "	5000
3 " "	3000
432 " "	2000
763 " "	1000
1238 " "	500
90 " "	300
31700 " "	200
3900 " "	170
4900 " "	130
50 " "	100
3900 " "	80
2900 " "	40
50,000 nyer. és jut. összegben	13.160,000

Nyujtsunk kezet a szerencsének!

Már sokan szerencsések lettek egy nálunk vásárolt sorsjeggyel!

Az egész világban a legnagyobb esélyekkel bíró magy. kir. szabad. osztálysorsjáték legközelebb újból megkezdődik.

100,000 sorsjegyre 50,000

pénznyeremény jut, tehát az oldaltálló nyereményjegyzék szerint a sorsjegyek felét pénz nyereménnyel húzzák ki és egy külföldi sorsjáték sem képes aránylag ily nagy nyereményeket felmutatni, mint a mi magyar osztálysorsjátékunk.

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

egy millió korona.

Egészben tizenhárom millió 160,000 korona lesz kihuzva és az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.

Az eredeti sorsjegyek tervszerű árai az 1. osztályhoz:

egy nyolczad (1/8) frt	—75 vagyis 1.50 korona
egy negyed (1/4) " "	1.50 " 3.— "
egy fél (1/2) " "	3.— " 6.— "
egy egész (1/1) " "	6.— " 12.— "

utánvét mellett vagy az összeg előzetes beküldése ellenében. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre

f. é. október hó 14-ig

kérünk hozzánk beküldeni.

Török A. és Tsa.

bankház
Budapest,

V., Váci-körut 4/a.

Fiókbankházak: IV., Muzem-körut 11.
VI., Erzsébet-körut 54.

Sok és nagy nyereményt fizettünk már ki vevőinknek és pedig rövid idő alatt körülbelül három és fél millió koronát.

Rendelőlevél levágandó. Török A. és Társa főelárusítók Budapest.

Kérek részemre I. o-zt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget korona összegben } utánvételezni kérem }
} postaltalvánnyal küldöm. } A nem tetsző törlendő.

Pontos cím.

Csinos kivitelü

báli, üdvözlő kártyákat, lakodalmi és eljegyzési meghívókat, mérlegeket, mindennemü rovatos munkákat, üzleti körleveleket, falragaszokat, a legjutányosabb ár mellett készít a

„PÁZMÁNY-SAJTÓ”

könyvnyomda.

Ugyanitt nagy raktár: egyházi, iskolai, katonai, jegyzői nyomtatványokból.

Hirdetéseket

legolcsóbban vesz fel

a

„HETI SZEMLE”,

Szatmármegye legelterjedtebb s egyedüli politikai hetilapja.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére a „vörös kereszt”-hez.

Kitüntetve

écs, Páris, London, Madrid, Brüssel, Buolagne, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA YILMOS

IV. Walteggasse I. Bécs. IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl az 1900-ik nyári és őszi idényre
papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

különösen:

meleg téli havelokokat, s. p. finom fekete palmerstonból ujjak nélkül 18 frt, ujjakkal 24 frt.; ujjakkal és valódi széles prém-gallérral, bélelve 34 frt.

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapuciumok, cingulusok nagy választékban. Valamennyi készítmény a legjobb anyagból jartós és díszes kivitelben. Szövetek méter számra is eladatnak.

Egyházi szerek

végleges megrendelés után olcsón szállíttatnak.

Árjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve.

Elvállalok épület-üvegezéseket.

GYÖRY KÁROLY
ÜVEG- ÉS PORCELLÁN KERESKEDÉSE
SZATMÁR, DEÁK-TÉR.

Jelen idényre ajánlom egész új mintájú porcellán és angol fajans étkező, kávé, teás, és ozsonnás készleteimet, melyekből **rendkívül nagy raktárt tartok.** Továbbá ajánlok: Magyar, Cseh, Francia ivókészleteket, Berdorfi, Alpaca és cinacélevőeszközöket, **konyha berendezési** cizetteket, egész finom olaj nyomatu genre és szent képeket, sok más használati és dísz tárgyakat, melyekből állandóan nagy raktárt tartok.

Kérve a nagyérdemü közönség becses pártfogását

kész szolgálattal
Györy Károly.

Kész ablakok minden nagyságban.

Törvényesen hitelesített üvegek és poharak.

Képek-keretezések igen olcsó árban.

M.K. EGYETEM
VEGYTANI INTÉZETE:

KRISTÁLY

SZTLVKACSFÜRDŐI

HEGYFORRÁS

IGENTISZTA

BEICARBONAT

ÁSVÁNYVIZ

KAPHATÓ:

FÜSZERKERESKEDÉSEKBE

VENDÉGLÖKBE

ÉS MINDEN VASUTI

ÉTKEZŐ KOCSIBAN.

Kapható Szatmáron: minden jobb „fűszerkereskedésben és vendéglőben.”